

saalænge som Folkekirken savner sit forfatningsmæssige Organ, ikkun med Varsomhed bør bruges, og at Rigsdagen navnlig, for paa dette Omraade at sætte sig i Bevægelse i en Retning, hvor den ikke støttes af den almindelige Mening i Kirken, bør forebygge en paatrængende og uafviselig Nødvendighed. Behøver jeg nærmere at forklare, hvad den almindelige Mening i Kirken vil sige? Det kan naturligviis ikke her fordres, at der skulde være Enstemmighed; det er let at see, at der er Tale om den fremherskende Anskuelse. Der er her ikke Spørgsmaal om at optælle alle Enkelte, men der er Spørgsmaal om den fremherskende Anskuelse i Kirken, deels i Menighederne i Almindelighed, deels mellem de Geistlige. Det er der nu ikke Tvivl om, at det Lovforslag, som her foreligger, gaaer imod den almindeligt herskende Mening (Ufbyrdelse). Der er ikke Tvivl om, at det gaaer imod den almindelig herskende Mening i Menighederne og Kirken. Det er det, jeg taler om, ikke om Landsthingets Mening; det vilde jo være latterligt, om jeg i dette Dieblit og i denne Sammenhæng vilde tale om, hvorvidt det var imod den almindelige Mening i Landsthinget; det ærede Medlem maa dog vel begribe, at jeg ikke taler derom. Men Spørgsmaalet er om at sætte den kirkelige Lovgivningsvirksomhed i Bevægelse i en Retning, hvor den ikke støttes af den almindelige Mening i Kirken. Det er dette, som vi efter vor Udtalelse anseer for betænkeligt, og det i samme Grad, som den almindeligt fremtrædende Mening sætter sig derimod. Det er det Mellemled i Betænkningen, som overspringes, det er denne bestedne Begjæring, denne, som det synes os, naturlige Forventning, der næres af os, som troe, at Grundlovens § 75 endnu bør have nogen Betydning, at man nemlig i denne Mellemled, hvor det af forskjellige Grunde, og ganske vist ogsaa paa Grund af Anskuelser, som have hersket hos mange Geistlige, ikke har været muligt at gennemføre Grundlovens Bestemmelse om Kirkeforfatningens Ordning, vil erkjende, at i samme Grad, som det har været umuligt at faae den kirkelige Repræsentation gennemført i Lovgivningen, i samme Grad er man opfordret til den kirkelige Lovgivningsspørgs-

maal at tage Hensyn til Menighedernes Udtalelser og til Udtalelser af Geistlige, som fremkomme, vel ikke i den strenge Form, gjenneim en kirkelig Repræsentation, fordi en saadan ikke gives, men saaledes som Forholdene tilstede, at de komme frem. Dette er vort Udgangspunkt. Nu paastaer jeg, at der er en principiel Forskjel mellem det Forslag, som her foreligger fra Regjeringens Side, og det Endringsforslag, som har været under Overveielse i Udvalget. Derfor kan man med vor Opfattelse af Grundlovens § 75 heelt vel ville stemme for et saadant Endringsforslag paa samme Tid som man ikke kan stemme for Regjeringsforslaget; thi Meningerne i Kirken maae stille sig heelt forskjelligt ligeoverfor disse tvende Lovforslag. Det er Noget, som ikke kan være Gjenstand for mathematisk Beviisførelse; det beroer naturligviis paa Anskuelser af det hele Forhold. Som vi have sagt paa et andet Sted i Betænkningen, vide vi os i fuld Overeensstemmelse med Kirkens nuværende Organisation ved et saadant Forslag som det, vi paatænkte, hvorimod det er vor bestemte Opfattelse, at det Lovforslag, som her foreligger fra Regjeringens Side, er i afgjort Strid med den almindelig herskende Tankegang i Kirken. Jeg haaber, at denne Forklaring vil vise, at hvad enten vor Opfattelse er rigtig eller ikke — det taler jeg i dette Dieblit ikke om — saa er der ikke viist nogen Inconsequents fra vor Side, som jo vilde svække vore Indvendinger mod Lovforslaget, men vi ere tværtimod i fuldstommen Consequents med os selv. Efter min Opfattelse er det Lovforslag, som her foreligger, i Virkeligheden en kirkelig Tvangslov; det er en Tvangslov, som er dobbelt farlig, fordi den træder frem under Frihedens Maske. Der er Ingen, der forhindrer Frimenigheder fra at danne sig, men selv ligeoverfor Frimenigheder er der en indirekte Tvang i denne Lov, idet man jo vil, at Frimenigheden skal sættes under et særligt folkekirkeligt Tilsyn, som ikke hænger godt sammen med det naturlige Begreb om Frimenigheder. Dernæst er det fremfor Alt en Tvangslov ligeoverfor selve Folkekirken; man vil ved denne Lov tvinge Folkekirken til at optage en Organisation i sig, som den ikke anseer for heldig. Det er saa-